

Aktuell information

TILLBAKA TILL RÖTTERNA

Law & Society Association återvände för sitt årsmöte detta år till Madison, Wisconsin, där föreningen grundades för jämnt 25 år sedan. Jubileet satte sin prägel på hela årsmötet, som för övrigt satte nytt deltagarrekord; över 600 forskare hade kommit till Madison, varav 63 från utlandet.

Redan vid registreringen påmindes deltagarna om det högtidliga jubileet genom att alla fick en keramikmugg med Law & Society-logotypen och texten "25 years, 1964-1989". Ytterligare en påminnelse var den flotta banketten som juridiska fakulteten vid universitetet bjöd deltagarna på, med god mat, mycket dryck och flera hyllningstal.

Föreningens egen bankett på konferensens sista kväll var om

möjligt ännu festligare, med en tipsrunda med frågor ut den egna 25-åriga historien, med ett jazzband, en isskulptur av staten Wisconsin och en jättelik födelsedags-tårta med L&A-logotypen i marsipan ovanpå. Flitiga(ste?) besökare på dansgolvet var lite till åren komne **Jerry Skolnick** som föredrog långsamma "tryckare" med yngre kvinnliga forskare, och **Erhard Blankenburg**, som klarade alla rytmer och flög omkring över parketten som hade han fått dispens från tyngdlagen.

THE SWEDISH EXPERIENCE

Speciell anledning att fira hade de svenska deltagarna; för första gången i L&As historia representerades skandinavisk rättsociologi med en egen session med inte mindre än fem svenska bidrag. Uppsatser pre-

senterades av **Bo Carlsson, Antoinette Hetzler, Ingela Kåhl, Sven-Erik Olsson och Kjell E. Eriksson**. Antoinette Hetzler presiderade, och opponent var **Klaus A. Ziegert** från Sidney, Australien.

Intresset för de svenska uppsatserna var stort och alla tillgängliga kopior försvann blixtnabbt. Publikens frågor handlade mycket om välfärdsstatens problem och om svensk hälso- och sjukvård. Tidskriften *Law & Policy* erbjöd sig genom **Keith Hawkins** att publicera samtliga uppsatser i ett temanummer, och Ziegert har infört uppsatserna som kurslitteratur på juridiska fakulteten i Sidney. Det finns uppenbarligen ett behov av kunskaper om den svenska modellen, inte som propagandanummer utan som objekt för kritiska vetenskapliga studier.

En svensk utgivning av uppsatserna är inte aktuell för närvarande, åtminstone inte i samlad form.

Forskargruppens medverkan i Madison, och dess verksamhet som grupp över huvud taget, har möjliggjorts av en satsning från Delegationen från social forskning på långsiktig kunskapsuppbyggnad i området välfärdssamhälle, socialförsäkring och arbetsliv.

I ÖVRIGT

var det blandad kompott som bjöds deltagarna, i form av sessioner och uppsatser. **Yves Dezalays** omfattande uppsats om finansiella tjänster publiceras som huvudartikel i detta nummer av tidskriften, och är ett bra exempel på den genomgående höga kvalitet som de olika uppsatserna höll.

Vi ska också titta närmare på en intressant uppsats om rättigheter

som presenterades av **Joel Handler**, jurist från UCLA. Handler har i flera år forskat om socialpolitik i USA och argumenterat för en tolkning som innebär att man accepterar som ett faktum att det inte finns någon socialpolitik i USA. I stället har de grupper som har störst behov av sociala förmåner tvingats gå omvägen över de i författningen garanterade medborgerliga rättigheterna och i domstolsprocesser försökt hävda tolkningar av författningen som innebär socialpolitiska ställningstaganden till sakfrågor.

Handler menar emellertid nu att de olika minoritetsgrupper som främst agerat enligt denna strategi börjar, med rätta, omvärdera rättigheternas betydelse. Och det är just detta perspektiv en kritisk analys av rättigheter måste anlägga, nämligen de nationella minoriteternas perspektiv. Minoriteterna i USA ser sig själva som "neutrala" i förhållande till rättigheterna, och möjligheterna att påverka deras levnadsvillkor genom rättslig kamp i domstolar med rättigheterna som vapen betraktas som minimala. Tvärtom måste man först och främst ställa frågorna om, hur och när det ens är meningsfullt att ingå i en diskurs om rättigheter.

Den nya strategi som Handler förespråkar kallar han "counter-hegemony". Rättigheter är resultat av maktkamp. De avspeglar inte bara intressen utan också organisations-sätt. En fokusering på nationella författningar eller tillgången till domstolar är fel sätt att förstå multipliciteten i rättighetsbegreppet. Man måste finna både det kollektiva och det individuella i begreppet.

Med sitt inlägg ville Handler göra upp med en dominerande riktning i synen på medborgerliga rät-

tigheter, vars centrala frågeställning är om rättssystemet erkänner ett visst behov eller inte.

UTBILDNING I "RÄTT OCH SAMHÄLLE"

Law & Society Association hade inför Madisonmötet samlat in kursplaner och kurslitteratur för kurser som ges i ämnet Rätt och samhälle över hela USA. 13 kurser presenterades på detta sätt i kompendium. Fyra hade rubriken "Rätt och samhälle", rätt och slätt. Bland de övriga fanns "Rättssociologi", "Kultur och konflikt", "Författningen och samhällsvetenskapen", "Rätt och samhälle i Japan" och "Psykologi och rätt".

Det är intressant för svensk rättsociologi att på detta sätt få möjlighet att jämföra sig med utländska motsvarigheter, och roligt att kunna konstatera att man står sig gott i konkurrensen. Detta senare påstående gäller dock inte i jämförelse med **Gunter Teubners** speciella kurs för doktorander inom juridik och samhällsvetenskap under hans gästår vid University of Michigan.

Vi citerar ur kursplanen:

The seminar will deal with the three main representatives of contemporary European theories of law: post-structuralism, critical theory, and theory of self-referential systems. It analyzes the role of law in **Michel Foucault's** discourse formation, the conditions of communicative rationality of law in the work **Jürgen Habermas** and the interplay of legal closure and legal openness in **Niklas Luhmann's** theory of autopoiesis.

Det blev nog inte många pauser för de stackars doktoranderna. Å andra

sidan kan man hoppas att Teubners insats kan bidra till att ändra den splittrade bilden av amerikansk forskning inom rätt och samhälle idag.

CLS I UNGERN

ECCLS, European Conference on Critical Legal Studies, hade sitt årliga möte i Budapest den 13-16 oktober. Deltagarantalet var lågt, men det fanns ett antal skandinaver på plats, däribland från Rättssociologiska institutionen **Lars Ericsson** och **Håkan Hydén**. Enligt rykten sammanfattade en av de finska deltagarna fleras intryck med den vitsiga sentensen "borta bra men Budapest".

För några år sedan dominerades ECCLS-mötena av öppen konflikt mellan akademiker, som tolkade gruppens uppgift som att utveckla teoretisk och empirisk forskning i linje med den kritiska teorin, och praktiker, som ville använda "Critical Legal Theory" som en plattform för ideologiskt färgad kritik av existerande rättssystem. Denna motsättning har inte lösts, men väl upphävts, genom att en Critical Legal Conference avhölls i England i september 1989, med följderna att antalet deltagare minskat på ECCLS-mötet.

Nästa årsmöte äger rum i Bryssel. Vi återkommer med mer information senare.

NYHETSBRÉV

Ett *Socio-Legal Newsletter* har nått oss. Det är utgivet av Socio-Legal Group och The Centre for Socio-Legal Studies i England, och har som mål att etablera ett nätverk mellan människor som utbildar och forskar inom rättsociologi och rätt

och samhälle i England och på kontinenten. Det första numret är till bredden fyllt med information om forskning på gång, kortare debattinlägg, nyutkommen litteratur.

Nyhetsbrevet avses att utkomma två gånger per år. Den som vill få nyhetsbrevet kan skicka namn och adress (till jobbet) till The Socio-Legal Newsletter, Centre for Socio-Legal Studies, Wolfson College, Oxford OX2 6UD, England.

SOFI OPEN

Walter Korpi har hunnit avhålla sitt höstseminarium, som vanligt under DSFs auspicer. Seminariet hade samlat rekordmånga deltagare till vackra Skytteholms kursgård på Ekerö, däribland **Birgit Arve-Parés** från DSF. Walter presiderade själv, som vanligt, och som vanligt med **Robert Erikson** som bisittare.

SOFI Open har numera etablerats som ett mycket viktigt inslag i svensk sociologi. På två dagar avhandlas ett stort antal "papper" i skilda ämnen. Kritiken haglar, ibland ganska hårdhänt, men stämningen är god och ingen tar illa vara. Vi är ju trots allt där för att hjälpa och få hjälp...

Bland bidragen denna gång noterar vi bl a ett paper om Sjöbo och flyktningomröstningen av **Björn Fryklund** och **Tomas Peterson**. Opponenten **Stefan Svallfors** var inte nådig i sin kritik, men respondenterna blev honom inte svaret skyldig.

Bo Rothstein gav ett paper om **Gustaf Möller** och framväxten av modern svensk socialpolitik. Rothsteins tes var att individen betyder mycket för historiska skeenden, och han kritiserade bl a **Walter Korpi** och **Göran Therborn** för att de i si-

na analyser tenderar att överdriva strukturella drivkrafter i det samhällseliga förändringsarbetet. Rothstein utgör ett fräscht och spännande inslag i samhällsvetenskaplig debatt i Sverige, både som författare och som kritiker; tveklöst svarade han för det flesta (och längsta) inslagen i den fria debatt som avslutade varje session.

Rättssociologiska institutionen i Lund representerades av **Kjell E. Eriksson** med ett paper om *quitters*, dvs arbetstagare som självmant säger upp sina anställningar utan att ha någon ny att övergå till. Opponenten, **Bengt Erikson** från Sociologen i Göteborg, hade flera kritiska synpunkter, men frågan är om inte författaren främst fäste sig vid formuleringen "ett elegant paper"...

Tre paper hade sitt ursprung i det sk Katrineholmsprojektet, som leds av **Rune Åberg** från Umeå. Katrineholmsprojektet är en kopia av **Torgny Segerstedts** Katrineholmsundersökning som genomfördes för 40 år sedan, och som publicerades på 50-talet under titeln *Människan i industrisamhället*.

Att döma av reaktionerna på seminariet till de paper som presenterades kanske det är mindre lyckat att göra identiska uppföljningsstudier efter så lång tid och så genomgripande förändringar av samhället. Det bestående intrycket är att detta projekt kommit till stånd som en trevlig jubileumside, utan att man i någon högre grad reflekterat över svårigheterna med och värdet av en studie av detta slag.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Ett internationell konferens om mänskliga rättigheter i tredje värl-

den ägde rum i Lund under två veckor i augusti. Under Håkan Hydéns ledning och med medverkan av ett tjugotal forskare och praktiker från hela världen diskuterades olika aspekter på männi-

skorättsproblematiken. I nästa nummer av tidskriften hoppas vi presentera en mer ingående redovisning av konferensen, som arrangerades av Rättssociologiska institutionen i Lund med medel från SAREC.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET

90 -04 0 9

LUND